

Sissevaade Eesti internetiapteekide tegevusse

Marju Sammul

statistikabüroo spetsialist,
ravimiohutuse osakond,
Ravimiamet

Janne Sepp

statistikabüroo spetsialist,
ravimiohutuse osakond,
Ravimiamet

SISSEJUHATUS

Alates 2005. aastast annab Eestis tegutsevatele apteekidele tegevuslube Ravimiamet, varem oli see sotsiaalministri pädevuses. Tegevuslubadega toimub sageli küll muudatusi, kuid apteekide üldarv Eestis on püsinud stabiilsena, olles viimase kahekümne aasta jooksul vahemikus 469–532. Eestis on võrreldes teiste Euroopa riikidega apteekide arv elanike kohta oluliselt kõrgem –36 apteeki, aga näiteks Saksamaal 21, Ühendkuningriikides 17, OECD riikides keskmiselt 28, Põhjamaades keskmiselt 13 apteeki 100 000 elaniku kohta.¹⁻³

Kõikide Eestis tegevusluba omavate apteekide kohta on info Ravimiameti kodulehel asuvas tegevuslubade registris ja visuaalselt hästi hoomatavalt Eesti apteekide kaardil.^{4,5}

Internetiapteegitur on üle maailma kiirelt kasvav sektor, viimase aastakümne jooksul on üha enam veebiapteeke juurde loodud ja tõusutrendi näitab ka inimeste arv, kes seda

teenust kasutab.⁶ Ravimite kaugmüük on lubatud ainult veebilehel, mis sisaldab nõuetele vastavat rahvusvaheliselt tunnustatud logo ning tõendab, et tegemist on seaduslikult töötava internetiapteegiga. Euroopa riikide ametlikult registreeritud internetiapteekide andmed on leitavad Euroopa Ravimiameti veebilehel.⁷

Internetiapteekide tegevus Eestis sai alguse kümme aastat tagasi, kui 2013. aastal anti välja esimene apteegi kaugmüügi tegevusluba. Eestis võib tegevusluba omav apteek taotleda lisaks tavapärasele apteegiteenusele ravimite kaugmüügi õigust. Kaugmüügiõigusega apteekide ehk internetiapteekide arv on alates 2019. aastast järjest kasvanud. 2020. aasta alguses, apteegireformi lõpu eel tõusis mure apteekide jätkamise ja ravimite kättesaadavuse osas.⁸ Lisaks pingelisele muutuste perioodile seoses apteegireformiga kuulutati 12. märtsil 2020. aastal Eestis välja eriolukord,

Apteek TÄNA 2025;2:57–63

Saabunud toimetusse
17.01.2025

Avaldamiseks lubatud
14.03.2025

Kirjavahetajaautor: Eve Kaju
eve.kaju@gmail.com

Võtmesõnad: internetiapteek,
tavaapteek, kaugmüük,
apteegiaruanded, käive

mis kestis 17. maini.⁹ Tavapärane apteegitöö oli häiritud, kuna karta oli ravimite kättesaadavuse halvenemist ja kehtestati piirangud ravimite väljastamisele. Ravimite kättesaadavust maapiirkondades ja koroonapandeemia algusajal toetas võimalus tellida ravimeid veebi teel, mis tekitas soodsad tingimused internetiapteekide loomiseks. 2020. aasta teisel poolel tegutses juba neli internetiapteeki. 2024. aasta lõpus oli elanikkonda ravimitega varustavaid ja ravimialast nõustamisteenust pakkuvaid üldapteeke Eestis 474, sealhulgas viis kaugmüügiõigusega apteeki.¹⁰

Seni on avaldatud ja uuritud Eestis tegutsevate internetiapteekide müügiandmeid üldisel tasemel. Raamatus „20 aastat apteegistatistika“ avaldati lühiülevaade internetiapteekide tegevusest Eestis aastatel 2021 ja 2022.¹¹ Käesoleva töö autorid analüüsisid internetiapteekide retsepti- ja käsimüügiravimite käibe maakondlikku jaotust, kus fookuses olid peamiselt 2023. aasta andmed, mil kaugmüügi osakaal moodustas üldapteekide kogukäibest 2,3%, kusjuures ravimite ning muude kaupade osakaalus võis märgata erinevusi: retseptiravimid moodustasid 0,6%, käsimüügiravimid 1,4% ning muud kaupad 6,4% apteekide koguturust. Tulemused avaldati 2024. aasta Tartu Ülikooli arstiteaduskonna aastapäeva teaduskonverentsil.¹²

Käesoleva töö eesmärk on senisest põhjalikumalt uurida Eesti internetiapteekide tegevust ja analüüsida ajalisi trende aastatel 2021–2023, tuginedes Ravimiameti kogutavatele andmetele. Apteekide kaugmüügi aruanded võimaldavad käsitleda nii ravimite kui ka muude kaupade veebimüüki, sealhulgas retseptiravimite ja käsimüügiravimite müüki maakondade lõikes.

METOODIKA

Apteegiaruannete kogumise ja analüüsimise eest vastutab Eestis Ravimiamet. Ravimiameti apteegistatistika annab regulaarseid ülevaateid nii apteekide erialasest tegevusest kui ka apteekide töötajaskonnast. Aruandekohustuslased on kõik apteegiteenuse osutamise tegevusluba omavad ettevõtted ja seda tehakse vastavalt sotsiaalministri 17.02.2005 määrusele nr 24.¹³ Ravimiameti kogutavad andmed on täielikud, st andmed on kogutud kõikidelt tegevusluba omanud apteekidelt, sh apteekidelt, mis olid tegevusloa kehtimise ajal suletud või ajutiselt ei tegutsenud.

Ravimiamet koostab esitatud apteegiaruannete põhjal regulaarseid apteegistatistika kokkuvõtteid ja avaldab need oma veebilehel ja aastaraamatutes.^{14, 15}

Apteegiaruande esitab põhiapteek, kusjuures aastatel 2006–2014 sisaldas aruanne summaarseid andmeid põhiapteegi ja tema struktuuriüksuste kohta. Alates 2015. aastast esitatakse andmed eraldi kõikide põhi- ja haruapteekide kohta. Haruapteek võib asuda põhiapteegist erinevas maakonnas või linnas, mistõttu on nii põhi- kui haruapteekide vaadeldud iseseisvate üksustena. Kuni 2023. aastani (k.a) esitati apteegiaruanded igas kvartalis. Märtsis 2024 muudeti määrust „Apteegiteenuse osutamise tingimused ja kord“ ning nüüdsest esitatakse apteegiaruandeid vaid üks kord aastas.¹³

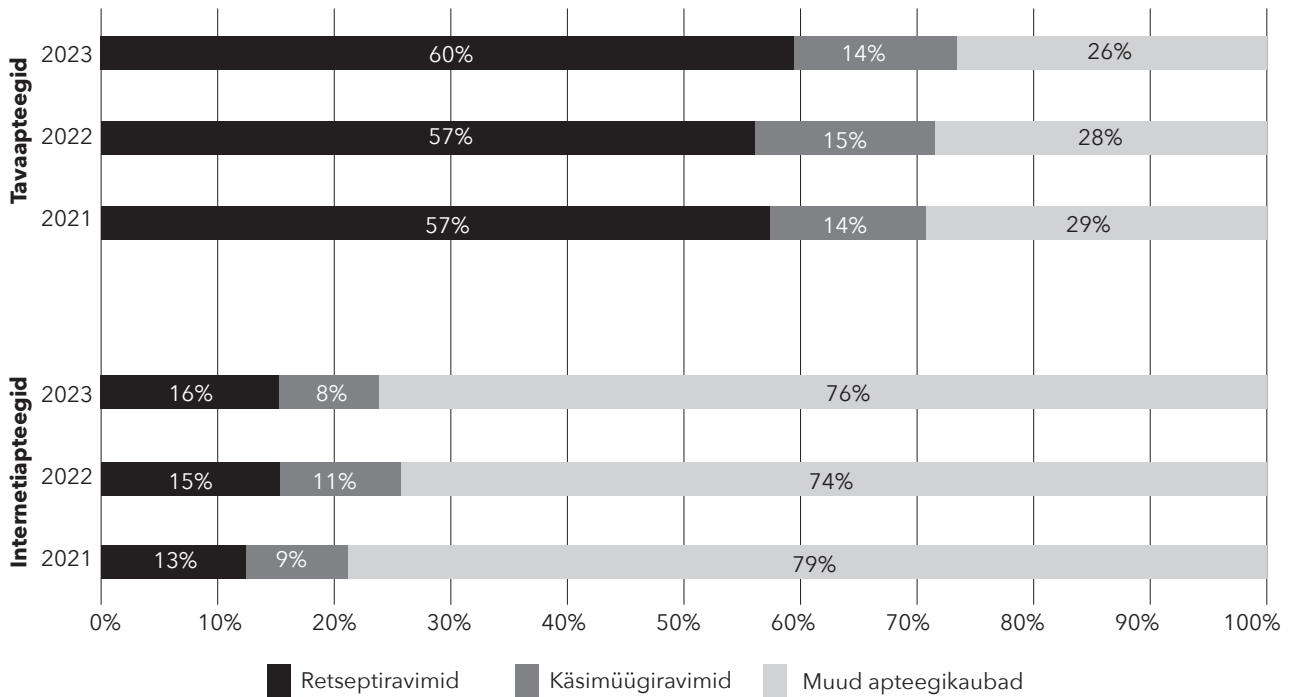
Üldapteekide käibeandmed on esitatud koos käibemaksuga, seega mõjutab käibemaksu tõus apteegi ja ravimite käivet. 2009. aasta alguses tõusis ravimite käibemaks 5%-lt 9%-le ja 2009. aasta keskel tõusis muude kaupade käibemaks 18%-lt 20%-le. 2025. aastal tõuseb käibemaks veelgi.

Kaugmüügiõigusega üldapteek esitab aruandes lisaks põhiandmetele ka info veebi teel müüdud kaupade käibe kohta, eristades ravimite ja muude kaupade käivet, saadetiste arvu ja retseptide arvu. Retseptiravimite ja käsimüügiravimite müük esitatakse maakondliku eristusega, st käsimüügiravimite ja retseptiravimite käive esitatakse Eesti kõigi 15 maakonna kohta eraldi. Kuna 2013.–2020. aastal oli kaugmüügiõigus vähem kui kolmel apteegil, on internetiapteekide ajalisi trende võimalik avalikustada alates 2021. aastast. Selles töös analüüsiti aastatel 2021–2023 Ravimiametile esitatud üldapteekide aruandeid maakondade kaupa, eristades seejuures ravimite ja muude apteegikaupade käivet. Analüüsimiseks kasutati Tableau tarkvara.

Võrdlemaks kaugmüügi teel ja apteegist kohapealt ostetud kaupade omavahelist jaotust, kasutatakse käesolevas analüüsis mõisteid „internetiapteek“ ja „tavaapteek“.

TULEMUSED

Eestis moodustas internetiapteekide käive 2021.–2023. aastal apteekide kogukäibest vastavalt 1,9%, 2,0% ja 2,3%. Internetiapteekide käive näitab Eestis olulist tõusu – kasvades keskmiselt 20% aastas. Kui 2021. aastal müüdi veebi teel ravimeid ja muid apteegikaupu 8,7

Joonis 1. Apteegikaupade käibe osakaal tava- ja internetiapteekides Eestis 2021.–2023. aastal.

miljoni euro väärtuses, siis 2022. aastal oli käive 10,3 ja 2023. aastal 12,6 miljonit eurot. Võrdlevalt, samal ajal näitas Eesti tavaapteekide käive pisut enam kui 8% kasvutrendi aastas, olles samal perioodil vastavalt 451, 495 ja 528 miljonit eurot. Internetiapteekide käive moodustab 2% apteekide kogukäibest Eestis.

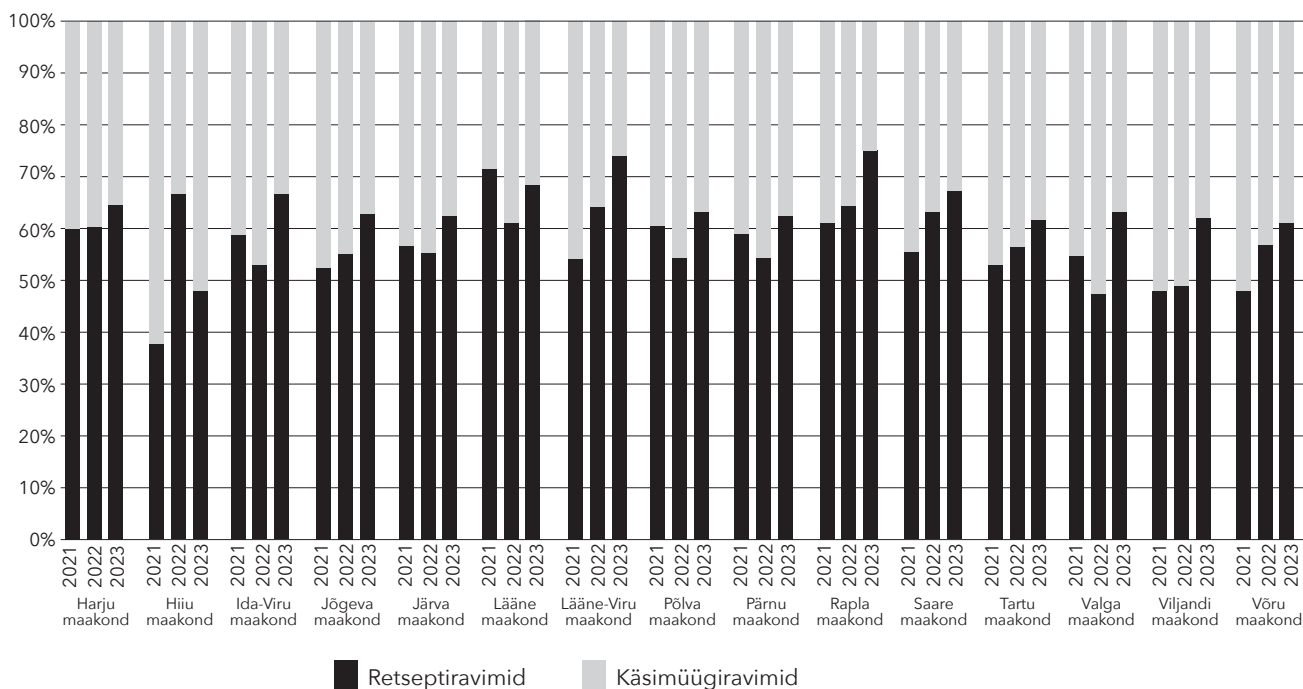
Kui võrrelda kaugmüügi teel ja apteegist kohapealt ostetud kaupade omavahelist jaotust, siis joonistuvad välja märkimisväärsed erinevused. Tavaapteekide käibest moodustab 71–74% ulatuses ravimite käive ja 26–29% muude apteegikaupade käive. Internetiapteekide käibes võib näha vastupidist trendi, kus selgelt domineerib muude apteegikaupade ostmine, jäädes vahemikku 74–79%, ravimite käive moodustab 21–26%. See võrdlev dünaamika on kujutatud joonisel 1.

2021.–2023. aastal kasutati kõikides Eesti maakondades võimalust osta ravimeid ja muid apteegikaupu veebi teel. Maakondadest Harju- ja Tartumaal osteti ravimeid kõige enam, vastavalt 58% ja 12% veebi teel müüdnud käsimüügiravimite ning 61% ja 10% veebi teel müüdnud retseptiravimite.

Ravimite veebimüügist moodustas retseptiravimite käive Eestis 2021. ja 2022. aastal 59% ning käsimüügiravimite käive 41%. Aastal 2023 on retseptiravimite osakaal märga-

tavalt suurenenud, olles 66%. Neid osakaale on huvitav võrrelda ka maakondlikult aastate lõikes. Enamasti on kõikides maakondades retseptiravimite osakaal suurem kui käsimüügiravimite oma. Erandina saab välja tuua Hiiumaa, kus 2021. aastal oli retseptiravimite osakaal 38% ja 2023. aastal 48%, huvitav on ära märkida, et aastal 2022 tõusis see osakaal 67%-ni. Väikese maakonna puhul mõjutab iga ost üldist pilti. Retseptiravimite osakaal oli käsimüügiravimite omast väiksem veel vaid Valgamaal (2022), Võrumaal (2021) ja Viljandimaal (2021, 2022). 2023. aastaks oli nimetatud kolmes maakonnas retseptiravimite osakaal nii nagu teisteski maakondades käsimüügiravimite omast suurem. Suurim retseptiravimite osakaal oli 2023. aastal Raplamaal (75%) ja Lääne-Virumaal (74%). Joonisel 2 on kujutatud Eesti kõikide maakondade kaupa ja aastate lõikes retsepti- ja käsimüügiravimite osakaalu muutus.

Võrreldes ravimite (käsimüügi- ja retseptiravimid) käibeid 2021. ja 2023. aastal, näeme, et Eesti maakondades keskmine kasv on olnud ligi 1,8-kordne. Kaks korda või enam on internetiapteekidest ostetud ravimite käive suurenenud kuues maakonnas: Lääne-Virumaal (2,5 korda), Saaremaal (2,3 korda), Viljandimaal (2,3 korda), Ida-Virumaal (2,1

Joonis 2. Retsepti- ja käsimüügiravimite ostmine internetiapteekidest Eesti maakondade ja aastate 2021–2023 kaupa. Joonis kajastab, kuidas jaguneb proportsionaalselt käsimüügi- ja retseptiravimite osakaal (protsentides). Joonisel on kujutatud kõikide Eesti maakondade andmed kolme aasta jooksul, mis võimaldab võrrelda nii piirkondi kui ka näha muutusi ajas.

korda), Võrumaal (2 korda) ja Järvemaal (2 korda). Huvitav on märkida, et Harju- ja Tartumaal kui Eesti suurimates maakondades on kasv olnud 1,5-kordne. Maakondadest vaid Lääne- ja Põlvemaal on ravimite veebimüügi käive jäänud enam-vähem samale tasemele (tabel 1).

Eesti maakondades on elanike arv väga erinev, mis mõjutab ka ravimite ostmist. Näiteks 640 000 elanikuga Harjumaal ulatus ravimite käive 2023. aastal 1,7 miljoni euroni, kuid 8500 elanikuga Hiiumaal oli see 13 000 eurot. Seepärast on üldiste käibenumbrite võrdlemine maakondade vahel väheinformatiivne. Kui aga arvutada maakondlik ravimite käive ühe elaniku kohta, saame analüüsida erinevusi maakondade vahel. Maakonna ühe elaniku kohta osteti kõige enam ravimeid 2023. ja 2022. aastal Harjumaal (vastavalt 2,73 eurot ja 2,58 eurot). Ka Läänemaal, Hiiumaal ja Raplumaal on olnud ravimite ostmine ühe elaniku kohta samas suurusjärgus (2,51 kuni 2,54 eurot). Harju- ja Läänemaa, mis küll oma rahvaarvult on väga erinevad, paistavad silma kui aktiivsed internetiapteegi teenuse kasutajad.

Analüüsima, kui suur osa kõigist Eestis müüdud ravimitest ostetakse internetiapteek-

Maakond	Suhtarv
Lääne-Viru maakond	2,5
Saare maakond	2,3
Viljandi maakond	2,3
Ida-Viru maakond	2,1
Võru maakond	2,0
Järva maakond	2,0
Pärnu maakond	1,8
Rapla maakond	1,7
Valga maakond	1,6
Tartu maakond	1,5
Harju maakond	1,5
Hiiumaa maakond	1,5
Jõgeva maakond	1,4
Põlva maakond	1,2
Lääne maakond	1,0
Eesti keskmine	1,8

Tabel 1. Internetiapteekidest ostetud ravimite käibe muutus Eesti maakondade lõikes. Arvutus väljendab 2023. aasta ja 2021. aasta käibe muutust (suhtarv).

Maakond	2021	2022	2023
Harju maakond	1,90 €	2,58 €	2,73 €
Hiiu maakond	0,94 €	2,53 €	1,57 €
Ida-Viru maakond	0,55 €	0,73 €	1,13 €
Jõgeva maakond	1,08 €	1,48 €	1,53 €
Järva maakond	0,91 €	1,42 €	1,78 €
Lääne maakond	2,36 €	2,54 €	2,40 €
Lääne-Viru maakond	0,97 €	1,70 €	2,36 €
Põlva maakond	1,08 €	1,43 €	1,27 €
Pärnu maakond	0,94 €	1,47 €	1,69 €
Rapla maakond	1,52 €	2,21 €	2,51 €
Saare maakond	0,70 €	1,23 €	1,66 €
Tartu maakond	1,32 €	2,03 €	1,94 €
Valga maakond	0,88 €	1,03 €	1,43 €
Viljandi maakond	0,80 €	1,45 €	1,81 €
Võru maakond	0,47 €	1,00 €	0,98 €
Eesti	1,40 €	2,00 €	2,18 €

Tabel 2. Internetaipteekide ravimite käive (eurodes) ühe elaniku kohta maakondade kaupa, 2021-2023. Halli värviga on tähistatud iga aasta kohta kolm kõige suuremat käibenumbrit.

Maakond	2021		2022		2023	
	Ravimite veebimüügi käive	Osakaal ravimite kogumüügist	Ravimite veebimüügi käive	Osakaal ravimite kogumüügist	Ravimite veebimüügi käive	Osakaal ravimite kogumüügist
Harju maakond	1 157 000 €	0,8%	1 585 000 €	0,9%	1 743 000 €	0,9%
Hiiu maakond	9 000 €	0,4%	22 000 €	1,0%	13 000 €	0,5%
Ida-Viru maakond	72 000 €	0,2%	97 000 €	0,3%	151 000 €	0,4%
Jõgeva maakond	30 000 €	0,5%	41 000 €	0,6%	42 000 €	0,5%
Järva maakond	27 000 €	0,4%	42 000 €	0,6%	53 000 €	0,7%
Lääne maakond	48 000 €	1,0%	51 000 €	1,0%	50 000 €	0,9%
Lääne-Viru maakond	56 000 €	0,4%	100 000 €	0,7%	141 000 €	0,9%
Põlva maakond	26 000 €	0,5%	34 000 €	0,6%	31 000 €	0,5%
Pärnu maakond	80 000 €	0,4%	126 000 €	0,6%	147 000 €	0,6%
Rapla maakond	50 000 €	0,8%	74 000 €	1,1%	86 000 €	1,2%
Saare maakond	23 000 €	0,3%	38 000 €	0,5%	53 000 €	0,6%
Tartu maakond	204 000 €	0,5%	321 000 €	0,6%	315 000 €	0,6%
Valga maakond	24 000 €	0,4%	29 000 €	0,5%	40 000 €	0,6%
Viljandi maakond	36 000 €	0,4%	66 000 €	0,6%	82 000 €	0,7%
Võru maakond	17 000 €	0,2%	34 000 €	0,4%	34 000 €	0,4%
Eesti kokku	1 861 000 €	0,6%	2 660 000 €	0,7%	2 981 000 €	0,8%

Tabel 3. Internetaipteekidest ostetud ravimite käive ja selle osakaal sama maakonna kõikides apteekides müüdüd ravimite kogukäibest. Halli värviga on tähistatud iga aasta kohta kolm kõige suuremat käibe osakaalu.

kidest, arvutati veebimüügi osakaal ravimite kogumüügist maakondade kaupa. Tabelis 3 on esitatud ravimite veebimüügi käive ning kui suure osa see moodustab maakonna ravimite kogumüügist. Aastal 2021–2023 osteti Eestis veebi teel vastavalt 0,6%, 0,7% ja 0,8% kõikidest ravimitest. Maakondlikult ja aastate lõikes jäid need osakaalud vahemikku 0,2%–1,2%. Suurim ravimite veebiostu osakaal oli Läänemaal, Raplemaal ja Harjumaal. Eesti väikseima maakonna Hiiumaa puhul on näha nii ravimite käibes kui ka osakaalus suuri erinevusi vaadeldud aastatel.

ARUTELU

Eelnevalt käsitletud andmete põhjal näeme, et internetiapteekide pakutavaid teenuseid kasutavad Eesti elanikud kõikides maakondades. Olgugi et kogu apteegisektoris on veebiapteekide osakaal veel tagasihoidlik, näitab see ajas kasvutrendi. Arvestades internetipteegi üldiseid eeliseid (kiirus, lihtsus, ajast ning asukohast sõltumatus) ning lisaks ka aspekti, et Eestis on hästi toimiv digireseptisüsteem, siis võime eeldada, et see osa apteegisektorist on tulnud, et jääda. Seepärast on juba praegu oluline jälgida internetiapteekide tegevust ning olla aktuaalses infoväljas ka rahvusvaheliselt toimuvaga. Praegu veel on riikidevaheliselt koostatud analüüse internetiapteekide kohta üpris tagasihoidlikult. Ent väga heaks näiteks on Põhjamaade (Island, Norra, Soome, Rootsi, Taani) e-apteekide võrdlev analüüs, mis näitas, et ravimite veebimüügi maht on riigiti üpris erinev, olles madalaim Islandil (alla 1 miljoni euro) ja Soomes (10–20 miljoni eurot), kus see moodustab alla 1% kogu riigi e-kaubandusest. Rootsis on internetiapteekide käive hinnanguliselt 500–600 miljoni eurot, moodustades 5–6% kogu riigi e-kaubandusest. Nende erinevuste põhiliseks põhjuseks peetakse internetiapteekide regulatiivseid erinevusi. Kui Islandil ja Soomes võib veebiapteegi luua nii nagu Eestis vaid põhiapteegi osana, siis Rootsis võib apteek tegutseda ka ainult veebiapteegina. Põhjamaade analüüs rõhutab internetiapteekide potentsiaali apteegiteenuste edendamisel ning kuivõrd e-kaubandus on pigem kasvav trend, siis nähakse olulise faktorina toetavat ja ajaga kaasas käivat seadusandlust, samuti riikidevaheliste ülevaadete jagamist, leidmaks tulevikuks parimaid lahendusi.¹⁶ Põhjamaade analüüs annab head suunised ka teistele riiki-

dele ja/või piirkondadele, mille alusel internetiapteekide toimimist hinnata.

Euroopa Liidus ja liikmesriikidel puudub paraku ühtne e-kaubanduse mõiste definitsioon, seega tuleb eri allikates avaldatud andmete puhul arvestada, et need ei pruugi olla esitatud ühtedel alustel. Eesti e-kaubanduse liit koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Eesti Panga ja Statistikaametiga on avaldanud, et hinnanguliselt 77% Eesti elanikkonnast kasutab e-kaubandust. Eesti-sisese e-kaupade ja e-teenuste kogukäive oli 2020. aastal 825 miljonit eurot ja Eesti e-kaubanduse liidu hinnangul moodustasid ravimid sellest 7%.^{17, 18} Kui lähtuda eespool nimetatud Eesti-sisese e-kaubanduse käibest ning Eestis tegutsevate internetiapteekide kogukäibest, siis arvutuslikult moodustab ravimite ja muude apteegikaupade veebimüük 1,5% Eesti-sisesest e-kaubandusest. Järgepidev ja kindlal metoodikal põhinev andmekogu, nagu praegu Raviametil apteegistatistika kohta olemas on, on suur väärtus, sest see võimaldab analüüsida ajas toimuvaid muutusi, sealhulgas hinnata ravimite ja muude apteegikaupade veebimüügi arengut ning mõju ravimiturule. Juba 2023. aastal moodustas internetiapteekide käive 2,3% Eesti apteegiturust.

Internetiapteekide tegevust ja ravimite müüki mõjutavaid tegureid ning aspekte on väga rohkelt ning kindlasti väärib temaatika edaspidi ka laiemat käsitlust, kaasates sotsiaalseid, majanduslikke ning regionaalseid eripärasid. Näiteks oleks huvitav käsitleda ravimite tavaapteeki tarne ja kaugmüügi teel ostetud ravimite logistilisi aspekte kaugemate piirkondade näitel (Eesti saared).

JÄRELDUSED

Nii nagu üle maailma on ka Eestis suurenenud inimeste huvi osta ravimeid ja muid apteegikaupu internetiapteekidest. Seda võimalust kasutasid kõikide maakondade elanikud. Ootuspäraselt osteti ravimeid veebi teel kõige enam suurima rahvaarvuga maakondades Harju- ja Tartumaal. Samas on ka väikese rahvaarvuga maakonnad nagu Läänemaa, aktiivsed internetiapteegi kasutajad. Ravimite ostmine veebi teel maakonna ühe elaniku kohta oli küll suurim Harjumaal, aga samas suurusjärgus ka Läänemaal, Hiiumaal ja Raplemaal. Kolme aasta võrdluses internetiapteekidest ostetud ravimite käive

kahekordistub kuues maakonnas. Kaugmüügi osakaal on suurenenud nii retseptiravimite kui käsimüügiravimite kogukäibes. Käesolev analüüs on esimene seni nii põhjalik Eesti internetiapteekide tegevust käsitlev uurimus. Kahtlemata on vajalik selle teema käsitlemine ka edaspidi, kui saab võimalikuks pikemate aegriidade hindamine, samuti võrdlemine teiste riikidega. Kokkuvõttes võib järeldada, et inimesed on ravimite ostmise internetiapteekidest omaks võtnud kogu Eestis ning tegemist on kahtlemata kasvava sektoriga, mida artiklis kajastatud andmed ka näitavad.

TÄNUAVALDUS

Artikli autorid tänavad kõiki Eestis tegutsevaid ja tegutsenud apteeke aastatepikkuse hea koostöö eest.

Artikli autorid kinnitavad huvide konflikti puudumist.

KASUTATUD KIRJANDUS

1. Bundesvereinigung Deutscher Apothekerverbände (ABDA) <https://www.abda.de/en/pharmacies-in-europe/density-of-pharmacies-in-the-eu/> (15.01.2025).
2. Statista <https://www.statista.com/statistics/1450427/density-of-pharmacies-uk/> (15.01.2025).
3. The Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/d6227663en/index.html?itemId=/content/component/d6227663-en> (15.01.2025).
4. Tegevuslubade register (Ravimiamet) <https://rkav.tehik.ee/rkav/faces/pages/tegevuslubaForm/tegevuslubaOtsing.xhtml> (15.01.2025).
5. Apteekide kaart (Ravimiamet) <https://apteegid.ravimiamet.ee/> (15.01.2025).
6. Pharma e-commerce (Statista) <https://www.statista.com/topics/6503/pharma-e-commerce/#topicOverview> (15.01.2025).
7. European Medicines Agency <https://www.ema.europa.eu/en/human-regulatory-overview/public-health-threats/falsified-medicines-overview/buying-medicines-online> (15.01.2025).
8. Eesti Proviisorite Koda <https://proviisorid.ee/apteegireform/> (15.01.2025).
9. Eriolukorra väljakuulutamise Eesti Vabariigi haldusterritooriumil. RT III, 24.04.2020, 7.
10. Ravimiamet <https://ravimiamet.ee/ravimid-ja-ohutus/ravimi-kaitlemine/internetiapteeke> (15.01.2025).
11. Sammül, M. (2023). 20 aastat apteegistatistikat Eestis. Tartu: Ravimiamet.
12. Sammül, M., Sepp, J. (2024). Ravimite ostmise internetiapteekidest. Võrdlus Eesti maakondade kaupa. Eesti Arst 2024; 103 (Lisa1): lk 57.
13. Apteegiteenuse osutamise tingimused ja kord. RT I, 06.03.2024, 2.
14. Ravimiameti apteegistatistika <https://ravimiamet.ee/statistika-ja-kokkuvotted/statistika/apteegistatistika> (15.01.2025).
15. Sepp, J., Sammül, M. (2024). Ravimiameti statistika aastaraamat 2024. Aastate 2019–2023 andmed. Tartu: Ravimiamet.
16. Joint Nordic Report: Online pharmacy markets in the Nordics (2021) https://en.kfst.dk/media/wrvjrfox/nordic-joint-report-online-pharmacy-markets-in-the-nordics_2021-final-a.pdf (15.01.2025).
17. Eesti e-kaubanduse liit <https://www.e-kaubanduseliit.ee/liidust/statistika#Trendid> (16.01.2025).
18. Eesti e-kaubanduse liit <https://www.e-kaubanduseliit.ee/uudised/e-kaubanduse-kaive-2020> (16.01.2025).